

Joan Obrador

Lost in translation («Perdut en la traducció») la segona pel·lícula de Sofia Coppola és una obra personal i amb un to clarament íntim: amb un argument que forma part de la quotidianitat de la majoria de la gent i amb un ritme pausat, l'adequat per filmar l'esdevenir de la vida humana autèntica. Feia molt de temps que no veia una pel·lícula americana amb tant "temps mort": imatges en silenci de la protagonista amb posat reflexiu o demostrant una desgana depressiva; àmplies panoràmiques de la ciutat de Tòquio, remarcant l'extrema individualitat de cadascun dels seus protagonistes davant de la massificació urbana; recorreguts per les façanes d'uns edificis ultratecnològics. Fou aquest recorregut que fa la càmera de Sofia Coppola per l'entramat urbanístic de Tòquio el que em va posar sobre la pista del que ella vol: Sofia Coppola aspira a ser la versió femenina del talent cinematogràfic anomenat Allen..., Woody Allen. Suposo que el recorregut visual que fa per les façanes de Tòquio, que recorda tant al constant homenatge fotogràfic de l'autor de *Manhattan* a Nova York —i a tantes d'altres pel·lícules—, no significa que aquesta directora, novel·la trobat en aquesta ciutat el decorat ideal per a totes les seves inquietuds. És a dir, segur que Sofia Coppola no vol ser per a Tòquio el mateix que Allen significa per a la ciutat d'*Hannah i les seves germanes*. Perquè, s'ha dit que el director d'*Històries de Nova York* no només fa unes perfectes radiografies de les ànimes dels personatges que omplen la seva inabastable producció, sinó que la seva veritable aspiració és portar a la pantalla l'autèntic esperit de la ciutat que un dia fou la llar de les torres bessones (És curiós com una maleïda data ha agermanat en el dolor Madrid i Nova York!...Avui em costa molt d'escriure... Mai podrem oblidar els assassinats en la major infàmia que mai ha existit...).

De fet Sofia Coppola ens ofereix una visió superficial de Tòquio i dels seus habitants. I, sens dubte, pretén el contrari que el director de *Misteriós assassinat a Manhattan*: mentre que Nova York és la ciutat que acull i dona forma a la majoria dels personatges que creà el Zelig novaiorquès, segur que Allen no s'ima-

gina fent de *Seducer* a cap altra ciutat del món; Tòquio es presenta com una ciutat aliena, estranya als interessos i als dissenys de Charlotte i Bob Harris. La forma de vida japonesa no deixa de ser una simple excusa per provocar petits moments d'humor d'arrel *allenià* i, per altra costat, recordar als seus compatriotes que a l'univers civilitzats no es parla únicament l'anglès... que, fins i tot, existeixen en aquest món persones perfectament educades que no el dominen

ni com a segona llengua. Reconec que aquest darrer aspecte és el que em va interessar d'aquest film.

Ella (Scarlett Johansson) és una jove llicenciada en filosofia sense feina que ha anat a parar l'hotel Park Hyatt darrera del seu marit que desenvolupa una frenètica labor com a fotògraf professional. Bob (Bill Murray) ni se'n recorda quan triomfava com actor al seu país, ara posa el seu rostre a un whisky, gràcies el fet que el generós poble japonès

encara recorda els seus grans papers a la gran pantalla. Aquesta parella, submergits en un univers lingüístic completament desconeguts per a ells, viuran una intensa història d'amor apta per als temps de la SIDA i el moralisme conservador que actualment recorre els EEUU. En sortir del cinema vaig recordar tot d'una dues antigues històries d'amor cinematogràfic que segur coneix la filla de Ford Coppola i, tal vegada, li varen inspirar per fer la seva pel·lícula: *Lolita* d'Stanley Kubrick y *El último tango en París* de Bernardo Bertolucci. L'obra de Kubrick se'm va venir al cap per la diferència d'edat que existeix entre Charlotte i Bob Harris, ella no és una adolescent com Lolita, però la distància d'edat entre ells dos deu ser la mateixa que la que hi ha entre la parella que ideà Nabòkov. La referència a l'obra de Ber-

tolucci és immediata; un home i una dona que es troben per casualitat i en la mateixa circumstància existencial: l'extrema solitud. Però, clar, la història de la directora nord-americana no conté ni rastre de la potència dramàtica i catàrtica d'aquests directors europeus: Charlotte i Bob Harris no cometien cap immoralitat i, molt manco, cap il·legalitat. Ella, en tot moment, té present que es deu en cos i ànima al seu home legal i, fins i tot, li recorda, a ell, de tant en tant, la diferència d'edat que els separa. Ell, per la seva banda, constantment té en ment una dona que ja no l'estima i els deures familiars que el lliguen als fills. El resultat de tot plegat és la plasmació de una pseudopassió amorosa, convertida en una pseudorelació paterno-filial.

Possiblement, en el temps que corren, la història de Coppola sigui més plausi-

ble que la que dugueren a la pantalla Kubrick i Bertolucci; però el primer que hauria de saber la filla d'un gran director és que si una pel·lícula no té la capacitat de provocar la catarsi dins l'espectador, mai serà una gran pel·lícula. Tal vegada aquí es trobi la gran distància entre la gran tradició nord-americana i l'europea a l'hora de construir un obra cinematogràfica: mentre ells varen optar per *l'espectacle*, la nostra tradició sempre s'ha estimat més la *intensitat*. Per això, el resultat dels Oscars sempre és el que és... I per la mateixa raó Woody Allen sempre serà una *rara avis* dins el mercat audiovisual nord-americà. Possiblement Sofia Coppola ja es troba enmig de la cruïlla: triomfar a la seva terra o fer pel·lícules minoritàries destinades al mercat europeu. Tal vegada ella es podrà permetre el luxe de triar el camí que més li agradi.

